

קביעות

במשינה
ובהלכה היומית

במשינה היומית:
סדר נזיקין
שבועות פרק ה' משנה ד'
עדות פרק ג' משנה י"א
בהלכה היומית:
קיצור"ע - (5 סעי' ליום)
של רבי שלמה גנצפריד זצ"ל
סימן קצ"ו סעיף ח'
סימן ר"י סעיף ו'

גבורה יהודית

גם המגלה!

בגיל תשע נעלמו הבבות ושעשועי הילדות מחייה של נצלת השואה, גברת ר' קופמן. את מקומם תפסו חילי הגסטאפו, פותחים שער לשרשרת מפלאה של נסים. על חלקם נגולל במהלך המאמרים הבאים, וכפי שמוכא בגליון 'מרוה לצמא'.

הייתי בת ארבע עשרה - מספרת גב' קופמן - כשהגענו למחנה הרכז רונסבריק שבגרמניה. יחד אתי הגיעו לשם חבורות שלי מגטו לודז'. אותן בנות יצאו לעבד ב'זימנס', בית-חרשת למטוסים שהיה סמוך למחנה הרכז.

מחנה הריכוז לנשים - ראונסבריק

אני הייתי אסירת תודה לגברת טורי, שפרסה עלי את חסותה בגטו לודז' ואמצה אותי כבת, על כל המשתמע. בשול כך, נשארתי יחד עמה להשיג על ילדה הקטן, שהיה אז כבן חמש.

תקרית בלתי נעימה, שארעה בשעה שהגנתי על בנה, גרמה לכך שלא קבלתי מזון. היה זה כאשר אחראית המזון טענה שכבר נתלתי את המנה היומית, בעוד למעשה היא וגם אני ידענו היטב שלא קבלתי את המגיע לי, משום שאות מנתי האישיית נתתי לילד הקטן. במהלך אותה תקרית ספגתי מכות בראשי מהשומרים, כאלו שהותירו לי צלקות עד היום.

גברת טורי בקשה שאצא לעבד. אולם גם כשעבדתי ב'זימנס' לא שחקתי את החוב העצום של הכרת הטוב שלי אליה. מדי פעם בפעם היו בנות שחזרו מ'זימנס' לרונסבריק, ואני הייתי מעבירה אתן מזון שחסכתי מפי בשביל בנה של גברת טורי.

העבודה בבית החרשת הייתה מפרכת, שעות ארכות מדי יום, ללא מזון כמעט. האצבעות שלי התמלאו מגלה מחמת העבודה הקשה, ואני חששתי להתחשמל. אצבעות רטובות שנוגעות בחשמל, ובכן... כאב לי מאוד. כל מגע באצבעות היה כרוך ביסורים. הרגשתי שאני לא יכולה לעבד יותר, ועצרתי לטוח מעט.

האחראית עלינו הייתה גרמניה מרשעת, שלא הססה לירות במי שלא מצאה חן בעיניה. והנה, אני מבחינה בה מתקרבת אלי. "תמשיכו לעבד! אל תפסיקו!" היא צוחתת תוך שהיא מתקרבת. הידים שלי רעדו. גם של חברותי. הייתי קרובה לעלמון.

אז היתה לי בררה. הראיתי לה. "ביטע (בבקשה) תראי לי את הידים שלך!". לא באמת הייתה לי בררה. הראיתי לה.

ואז התרחש נס, שעד היום אני לא יודעת איך להקביר אותו, מלבד השגחה פרטית מיוחדת שלוחה אותי גם בגיא הצלמות, בכל צעד ושעל: במקום להרג אותי בו במקום, הגרמניה הוציאה מהכיס סכה ופוצצה לי את פצעי המגלה. "את פטורה מעבודה למשך יומים", חתמה. נפילתי והתעלפתי מרב חלשה. החברות חשבו בתחלה שהיא ירמה בי, אבל לאחר מכן ספרו לי שהיא עוד הגדילה לעשות ושפכה עלי מים...

מדבר היה ברזחת בסדר-גדל עצום, שהרגה יהודיות על ימין ועל שמאל, ללא שמך של רחמים. כאן, באופן נסי, היא התנהגה באופן הפוך ממש. אין לי ספק שזה לא הגיע מבחירתה האישית, אלא היה גלוי של יד' ששומרה עלי בתקפת הנאצית.

בפתח השער

במה ימים הם אנשי הנתניה!

ספר הגאון רבי נחום ברנשטיין שליט"א: בהיותו בחור צעיר הגיע חמי, האדמו"ר רבי יששכר דב הגר מסוואראן זיע"א, לישיבת מיר. הוא היה מלא בהתרגשות ובצפיות גדולות, כיאה לנער צעיר בישיבה מפארת. באחד הימים הוא נגש אל ראש הישיבה, מרן הגאון הצדיק רבי אליעזר יהודה פינקל זיע"א, והציג בפניו 'שטיקל תורה', חדיש מרתק שעמל עליו רבות. ברגלים רוטטות השמיע את החדיש, מתאמץ שלא להתבלבל מהמעמד החשוב.

עם סיום דבריו, התרומם ראש הישיבה הדגול, רבי אליעזר יהודה, ממקומו. עיניו ברוקו מהתרגשות, והוא קרא בקול: "אה, איזה יפי! מגיע לך...". באמרו זאת, דחף לידיו 5 לירות - סכום משמעותי באותם ימים, השווה לכ-400 שקלים של ימינו. מאותו רגע, נוצר קשר מיוחד בין הרב לתלמיד. בכל שבוע היה חמי, נער צעיר בסף הכל, חוזר אל ראש הישיבה ופורש לפניו 'שטיקלים' שחדיש. ובכל פעם ממש, כאלו היתה זו הפעם הראשונה, היה המירר-רב מתרגש ומתלהב ושומח. והתחוויה? אוי, היא לא משה מלבדו של הנער לעולם!

ראש ישיבת מיר, מרן הגאון הצדיק רבי אליעזר יהודה פינקל זיע"א

מעשה נוסף על טהר לבו של ראש ישיבת מיר, ספר בהדמנות על ידי הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א. היה זה כאשר הרבי החל במהלך הקמת ישיבתו, נתקל באתגר כלכלי עצום, והתקשה מאוד באסוף המזון הדרוש.

באחד הימים פגש האדמו"ר את הגאון רבי אליעזר יהודה, וספר לו על רצונו להקים ישיבה. ראש הישיבה שאל אותו בפשטות: "וכסף מנולו?".

"באמת אין", השיב הרבי בכנות. בלי להסס, לקח אותו רבי אליעזר יהודה לביתו, ונתן בידיו סכום אדיר של 4,000 לירות. המום, שאל האדמו"ר מסלונים: "ומיר, מה תהא עליה?". ראש הישיבה הניף את ידו בבוטול. "מה זה משה - מיר, סלונים. לומדים שם? זה העקרי!".

בתפלת "עלינו לשבח" אנו מחדים שבח לבורא העולם: "שלא יש חלקנו בהם, וגורלנו ככל-המונח, שהם משתחווים להבל וריק". לכאורה, ההמשך המתבקש הוא: "ואנחנו משתחווים לקל-אמת". אבל לא. התפלה מוסיפה: "ואנחנו - כורעים, ומשתחווים, ומודים, לפני מלך מלכי המלכים". ועולה השאלה: מדוע? הרי לכאורה, זה לא הפוך מגויי הארצות, שהרי הם משתחווים להבלים, ואנו לקל-חי ונקים? והתשובה, נפלאה: הם, גויי הארצות, משתחווים להבלים, ומשתחווים היחידה היא: לקחת. לא לתת! אלא להרויח, לקבל, להנשע. רק לשם כך הם משתחווים לכל מה שרק חושבים שיכול לעזור להם. אבל אנחנו, עם ישראל, כל מטרנתנו היא להשתחווות, לכרע, להודות ולהקנע לרבונו של עולם. יש לנו הכרת הטוב. אנו באים לתת. להרבות את פבויו של מלכנו, להקנע לפניו בלי אינטרסים ותנאים, ולהודות לו על כל הטוב שגמל עלינו. יחדונו כעם הנבחר הוא בכך שאנו אוהבים לתת ולהשפיע טוב - ל'רחמנים, בישינים וגומלי חסדים'. את התכונות הללו ירשנו, ללא כל ספק, מאבינו אברהם...

למוד המשניות הוא בעצמו סוג של נתינה. כאשר אדם לומד תורה, הוא לא רק מתקן את עצמו, אלא גם משפיע קדשה ונתינה לעולם כולו. "חז"ל מתארים את למוד התורה כמעשה שמפצה את המציאות כלה, ומזרים אור וברכה לכל הבריות. ובכן, בנתינה פזו כל אחד מאתנו יכול להשתתף. בקביעות, כל יום, ללא פשרות. כמה אנשים יהיו מאשרים בזכותנו. רק מלחשב על זה הלב מתמלא התרגשות.

טוען טענת גנב

שינוי בפרק אחרון של שבועות דין טוען טענת גנב, ששומר חנם שפטר את עצמו בטענה שנגנב הפקדון, ואחר כך באו עדים שלא נגנב - כגון שהפקדון בעין או שהשומר אכלו - חייב השומר לשלם כפל כמו גנב ממש שחייב לשלם כפל אם העידו עדים שגנב חפץ.

ואם טוען השומר טענת גנב בשור או שה, וטבח או מכרו, חייב גם ד' וה' כמו גנב ממש שגנב שור או שה וטבח או מכרו (ב"ק ק"ו ב').

והנה כל כופר בפקדון בכל טענה שפוטרתו - כגון טענת גזלן, או נאנסו, או לא היו דברים מעולם וכדומה - נעשה גזלן וחייב באונסים (עי' ב"ק ק"ה ב'), ואף על פי שגזלן חייב רק אם עשה מעשה והוציא את החפץ מרשות הבעלים בתורת גזילה (ב"ק פ"ז מ"ו), ואילו פקדון בא לרשותו של השומר בהיתר, מכל מקום כיון שמעכבו אצלו באופן שהחפץ לא יחזור לבעלים, נעשה גזלן. ובטוען טענת גנב חידשה התורה שמלבד שנעשה גזלן כמו כל שאר כופר בפקדון, עוד דינו כגנב לשלם כפל וד' וה', וחידוש זה הוא דוקא אם נשבע לשקר לפטור את עצמו, אבל באופן שנאמן לפטור את עצמו בלא שבועה, כגון לדעת רבי יוחנן (ב"ק ק"ו ב') שכופר בכל נאמן בפקדון אף בלא שבועה, אף על פי שמעכב את הפקדון מלחזור לבעלים ונעשה גזלן, מכל מקום אינו בכלל חידוש הקרא שנעשה גנב.

הטעם שהתורה החמירה בטוען טענת גנב לשלם כפל וד' וה' יותר מטוען טענת גזלן

והנה הטעם שהתורה החמירה בגנב לחייבו כפל וד' וה' יותר מגזלן, אמרו בגמרא (ב"ק ע"ט ב'), 'שאלו תלמידי את רבן יוחנן בן זכאי, מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן, אמר להן זה השהו כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השהו כבוד עבד לכבוד קונו, [גנב עושה בסתר, וגזלן עושה בפרהסיא או בפני הבעלים], וכתבו תוספות שחילוק זה לא שייך בטוען טענת גנב, שהרי גם אם היה טוען טענת גזלן לא היה יודע איש ששיקר, ונמצא שלפי תוספות לא ידוע לנו הטעם לחלק בין טוען טענת גנב לטוען טענת גזלן, אמנם עי' תוספות רבינו פרץ שהתורה עשתה טוען טענת גנב כגנב עצמו.

מחלוקת ראשונים בטבח או מכר לפני שטען טענת גנב

שינוי במשנה ג': 'היכן שורי, אמר לו נגנב. משביעך אני, ואמר אמן, והעדים מעדין אותו שאכלו [כן גירסת תוספות], משלם תשלומי כפל', ובגמרא בבבא קמא (ק"ו ב') הקשו ממשנה זו על מה שאמר רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן שהטוען טענת גנב וטבח ומכר חייב גם ד' וה', שהרי אם מעידים אותו שאכלו, בעל כרחך שחטו, וטעם כן למה אינו חייב ד' וה', ותירצו שהמשנה מיירי שאכלו נבילה ולא שחטו.

ואמרו בגמרא שהיה אפשר לתרץ שהמשנה מיירי באופן שבית דין כבר אמרו 'צא תן לו', ורק אחר כך טבח או מכר, שכיון שפסקו בית דין את הגין, נעשה גזלן, וגזלן אינו משלם ד' וה'. אי נמי היה אפשר לומר שאדם אחר שחטו שלא בשליחותו, אלא 'חדא מתרי תלת נקט'.

והקשו הראשונים שאפשר להעמיד את המשנה גם באופן אחר, ששחטו לפני שטען טענת גנב ונשבע לשקר, שהרי אינו נעשה גנב עד שטוען טענת גנב, ואם שחטו לפני כן, הרי שחטו בתורת שומר ולא בתורת גנב, ושומר אינו משלם ד' וה'.

וכתבו הרשב"א ותוספות הרא"ש שבאמת היה אפשר לתרץ גם באופן זה, והוא בכלל מה שאמרו בגמרא 'חדא מתרי תלת נקט'.

אמנם התוספות רי"ד כתב שאי אפשר לתרץ שהמשנה מיירי ששחטו לפני שטען טענת גנב ולכן פטור מד' וה', שבאופן זה חייב ד' וה', שאין הבדל אם טען טענת גנב ואח"כ שחטו, או שחטו ואח"כ טען טענת גנב, בשניהם חייב ד' וה'. וביאר הטעם בזה, שמה שכל טוען טענת גנב נעשה גנב בשעה שנשבע לשקר, הוא דוקא אם הפקדון הוא בעין בשעה שנשבע, אבל אם כבר שחטו, נעשה גנב למפרע בשעה ששחטו, ונמצא ששחט אחרי שנעשה גנב.

והוסיף התוספות רי"ד שמוכרחים לפרש שנעשה גנב למפרע, שאם לא כן למה חייב כפל, הרי בשעה שנשבע לשקר וראוי ליעשות גנב, הפקדון כבר אינו בעולם ואי אפשר לדון כאילו גנבו עכשיו, אלא בעל כרחך כשהחפץ אינו בעין בשעה שנשבע, נעשה עליו גנב למפרע בשעה שאכלו, ובאותה שעה נתחייב עליו כפל'.

ולדעת הרשב"א והרא"ש - שאינם סוברים שאם החפץ אינו בעין בשעת השבועה נעשה גנב למפרע, אלא לעולם נעשה גנב בשעת השבועה - צריך לומר שכיון שחייב דמים מכח חיוב שמירה, אמרינן 'מה לי הן ומה לי דמיהן' (עי' רא"ש ב"ק פ"א סי' י"א), והדמים הם במקום החפץ, וכשנשבע על אותם דמים, באותה שעה נתחייב עליהם כפל.

¹ וצ"ב בנשרף מאליו לפני שטען טענת גנב שלא עשה גנבה, ואולי באמת סובר התוס' רי"ד שרק באכלו לפני שטען טענת גנב חייב כפל, אבל בנשרף אינו חייב כפל, וצ"ע.

בני ישראל לדורותיהם מתאזרים בעוון ובחטאות לרכוש בחודש אדר את מידת השמחה, בכך ממלאים הם את אסמיהם עם ברכת השמחה למושב כל ימות השנה. הלא כך דרש ה'חזוהי מלובלין' זיע"א: משוננס אדר מרבין בשמחה - מרבים את ברכת השפע לבני ישראל - על ידי השמחה.

עת ניצבות רגלינו בחודש השמחה - החודש אשר נהפך מיגון לשמחה, שומה עלינו להציץ במבט זעיר בדבורותיהם הנלהבות של רועי שבטי ישורון, שהפליגו במידת השמחה, טעמו את טעמו ועבדו את בוראם בשמחה.

השמחה בחודש אדר משיפעה שמחה לכל השנה. מלפנים דורי דורות, תמיד בלטה מידת השמחה אצל עם בני ישראל. קרנו מפניהם קרני אורה ושמחה בכל מצב שהוא. מימשו הם ברוחם את הפסוק הנאמר: "דעו כי ה' הוא אלוקים - הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעינו". כח האמונה הוא אשר נותן כח לעשות חיל ולהתחזק בשמחה תמידית.

אכן הבית נשרף, אך לא הבורא ית'!

מעשה היה אצל הרה"ק בעל 'יסוד העבודה' ז"ע שדיבר בשולחנו מענייני שמחה. שאל אותו איש אחד מבין המסובים: "מיט וואס?" (כמה נשמח?)

נטל הרבי את ידיו, החזיק בידו אחת מפאותיו, ובידו השנית את חוטי הציצית, והשיבו: "לאף קיסר בעולם אין פאות, אפילו שיערה אחת של פאות אין להם! ולא חוט אחד של ציצית! מי ידמה ומי ישווה לנו...?"

מספרים על יהודי ישיש מדורות קדומים, אשר יום אחד נשרף ביתו ולמחרתו ארהורו מרקד בשמחה: 'ברוך שלא עשני גוי'. לפליאת השואלים לשמחה מה זו עושה? השיב: "הביטו וראו! שכני הגוי גם הוא ביתו נשרף, וגם אלהיו בתוכו; משא"כ אנכי, אכן ביתי נשרף כליל אך אלוקינו יתברך חי וקיים".

מדוע נכמרו רחמיו של החסיד על הגויים הערלים?

'סגולה לפרנסה להיות בשמחה' - כך אמר לימים הרה"ק רבי ברוך מעניז'בוז זיע"א. סימן על כך מסר כי "הייתה אך שמח" סופי תיבות חת"ך שהוא שם של פרנסה.

באחת מן ההודמוניות שח לאמר הרבי ר' בונם מפשיסחא זיע"א: "כי יותר אפשר לפעול מתוך שמחה, ממה שיכולים לפעול בכפי".

ולשמחה מה זו עושה? בני ישראל ישיש ושומחים בעולמם על שזכו להיות מחלק העם הנבחר, להיות ולהימנות בין עובדי היוצר ברוך הוא. אף כשיהודי ערום הוא בממון, נקי הוא מנכסיו, יושב ויעלזו בליבו על ששם חלקו מעם השם, ויש בידו את הזכייה לעבוד את בוראו בכל העיתות והזמנים.

פעם בלכת האי חסיד קמאי - רבי יצחק דוד פוקס ז"ל מגדולי חסידיו וז'נין המובהקים - בשב"ק לביהמ"ד, ראה קבוצת גויים רוקדים מתוך שכרות והוללות. נכמרו רחמיו עליהם, ואמר: "לבי לבי עליכם! אילו ברא אתכם הקב"ה יהודים, כי לא לפחות הייתם טועמים טעם הנאת עולם-הנה, ברוקדכם לפני הבורא!". [ספר 'איתו חסיד'].

מידת קנין השמחה - סברו גדולי הדורות - בנקל יוכל החפץ לרכוש אותה. כאשר בכל בוקר יברך כראוי ברכת: 'שלא עשני גוי', או אז לבו יתמלא עוון וחדווה בשמחה.

אף גם זאת מסופר על אחד מגדולי צדיקי קמאי, כשהיה קם בבוקר היה שבור מאוד. לאחר שעשה חשבון הנפש ולפי מדרגתו היה שבור לגמרי בלי טיפה של שמחה, עד שהגיע לברכת "שלא עשני גוי" אז נעשה מלא שמחה, ואמר: "וואס איך בין, איך, אבער א גוי בין איך נישט"... [אכן הנני במצבני נראה כפי שזה נראה, אך זכית כי הנני יהודי ולא גוי].

הריקוד המרומם בשערי מחנה ההשמדה

היה זה חג שמחת תורה במחנה ההשמדה אושוויץ. מאות בחורים צעירי ימים פרחי חמד, מובלים והולכים לטבח, לפי ההלאת הקצין הנאצי יש"ו. סיפר עד ראייה, שנכח במקום וזכה להינצל מצפורני הרשעים, כיצד המוני הבחורים רקדו במשך שעות ארוכות, בשמחה עצומה עד אין קץ, למרות שידעו הם שעוד מעט ירצחו אותם נפש. הם שמחו, שמוחו באמת, רקדו ושרו. ואף על פי ששמחת תורה היום, ואין לנו ספרי תורה לרקוד איתם, הם אמרו, "אבל את הריכונו של עולם יש לנו, ועם הריכונו של עולם אנחנו יכולים לשמוח!".

אימרה נאה נשמעה מבית מדרשו של הרבי הקדוש מקאצק, הנותן טעם לבאר את מידת שמחתו של יהודי בכל מצב שהוא. וכה ביאר הצדיק: בשעה שראה נבוכדנצר הרשע את הניסים שעשה ה' לחנניה מישראל ועזריה אותם השליך לכבשן האש, התחיל לשורר שירה לפני ה'. עד שביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל - בספר תהילים. בא מלאך וסטרו על פיו. הביע הרבי מקאצק את פליאתו: וכי משוא פנים יש בדבר, וכי מפני ששורר יפה מגיעה לו סטירה?! אלא, דוד מלך ישראל, יהודי ספוג ייסורי, צרות ורדיפות כל ימיו. ואף על פי כן - התגבר והתעצם ושורר לה' בשמחה. ומנגד בא לו נבוכדנצר הטמא, המושל בכיפה, יושב בשלוה על

זריזות, לא פזיזות

בשולי היער, ישב לו קוף צעיר ורצען על ענף גבוה, זנבו הארוך מתנועע בבתחון עצמי מחלט.

למטה, מתחת לעץ, בין שרשים עבבים ועלים יבשים, פסע לאטו שועל זקן, עיניו החכמות האפרות מספרות על חכמה ורבת-שנים.

התראה פמה אני משלם! צפצף הקופי בקול, מעיר את תשומת לבו של השועל.

אני משלם! צפצף הקופי בקול, מעיר את תשומת לבו של השועל. יכול לתמרן בין ענפים במהירות הנק. ולמה אלה מסגל, אדוני המלמד? צחק הקוף בהתרגות, וקפץ בקלילות בין הענפים בתנועות מרהיבות.

השועל הקשיש חף. זכון, אמה זריז, אמר בקול שקט ומעט צרוד, אך אמר לי בבקשה, מה למדת השבוע?

ללמד? לעג הקוף, מנופף בזרועותיו. למי יש זמן ללמד? אני עסוק בהנאות היער, מתחיל לזיין העצים וקוטף קוקוסים לרב. מה כבר יש ללמד ביער הזה?

השועל השעיר את גופו הערץ על שרש עץ ישר. ומה תעשה ביום שהיער זר, קוף צעיר שלי? שאל בקול עמוק, לוֹחֵשׁ.

מה נראה לך? השיב הקוף בשחצנות לדלתית, אין דבר שיעצור אותי!

לא, אמר השועל, פניו מרצינות באחת. כשהאקרה, תגלה אז שחכמה חשובה יותר מהזריזות. אקרה בשבילך שלא יהיה מאחר!

השועל המשיך לדרכו לאט ובבטחה, מותיר אחריו קוף מהרהר אך קצת יותר חכם.

בדומה לקוף הזריז והללני, המתרברב בכשוריו הפיזיים, יש הרואים בלמוד רק אסף של פללים טכניים שיש לרפרף עליהם באופן שטחי. הגישה התורנית, לעומת זאת, מציעה ללמוד עמוק - מתוך רצון להבין ולהדר אלה מהות הדברים, ללבוז, להקשות, לפלפל ולרדת אל שרשיה של כל מלה בתורה הקדושה.

המשניות הנפלאות מזמניו אותנו להבין את טעמי המקראות. כל מלה מתחלקת לכמה פגזים חשיבה, וכל פגז מתפרש בכמה אפנים, או כמו שאמרו חז"ל בלשון הזהב שלחם: "שבעים פנים לתורה".

זוהי מהות התורה-שבועל פה. ללמוד אינו רק צבירת ידע, אלא ארץ חשיבה. זהו התהליך של חקירה וברור נוקבים.

משל הקוף והשועל זממין אותנו להתרה בעצמנו: האם אנו לומדים כמו קוף זריז אך שטחי, או כמו שועל חכם ומעמיק-חושב.

משיולחנו טיל עורך - אשר נהפך לשומחה

ת וסיפורים מהיכלי הקודש בגודל מעלת השמחה, וניה, סגולותיה, והדרכים להשגתה.

כסא שן וערש זהב, ומבקש גם הוא ליתן קולו בשיר... בא מלאך וסטרו על פניו. לאמר: הבה נראה אם וכיצד תשיר ותזמר לאחר הסטירה הראשונה... נסתתמה שירתו של נבוכדנאצר שחיק עצמות. כי לשיר מתוך הייסורין, זאת יכול רק יהודי...!

טוב ה' לכל

נב לאמר אחד מחסידיו עליון מדורות קדומים, בשמש של צדיק קמאי מבני היכל של אור שבועת הימים, הבעל שם טוב הקדוש ז"ע: כאשר שואלים יהודי מה נשמע, והוא משיב: "רע לי", מעוררים עליו ב ש מ י מ ר ו מ י ס : המצב שלו נחשב לרע? פוק הזי ו א ר א ה ב ע י נ ו , ר ע מ ה ... ו א ז , ר ח מ נ א ל י צ ל ו , ח ש ה ו א ב ר ע א כ א ב ה י ה ו ד י נ ש א ל מ ה ש ל ו מ ו , ו ה ו א מ ש י ב : "הכל טוב", אומר הקדוש ברוך הוא: "זה טוב? אראה לו באמת מהו טוב באמת... ומשפע עליו מלוא חופניים של טובה וברכה, ומיני ישועות.

ידוע פירושו של הרה"ק בעל התורת חיים" זיע"א מקוסוב, עה"כ והימים האלו נזכרים ונעשים", כי ימים אלו יש להם סגולה מיוחדת שכשמוזכרים דבר טוב על ישראל, תיכף נעשה כך, וזה נזכרים ונעשים.

היה זה בשולחנו הטהור של הרה"ק ר' דוד משה מקרעטשניץ זיע"א ביום הפורים. אחד החסידים טיפס ועלה במעלות הפארענטשעס לראות את פני קדשו של הרבי כטוב ליבו בין. לפתע הבחין בו ר' דוד משה וקרא לעברו: "עלה עוד יותר למעלה". החסיד ציית ועלה קומה נוספת, אך הרבי קורא לעברו: "גיי ארוף נאך העכער!" (עלה עוד יותר גבוה!) וכך קרא לעברו כמה וכמה פעמים. לא ארכו הימים והחסידי התעשר הלך וגדל עד כי גדל מאוד, ומעני ואביון הפך לעשיר גדול ובעל נכסים מרובים.

בשמחה ובטוב לב

ב'אור החמה' (מגילת אסתר עמ' קמ"ה) מסופר, שפעם בעת משתה היין אמר הרה"ק בעל האמרי חיים זיע"א: "בתיקוני זוהר (תיקוני זו) איתא דיום הכיפורים היינו כ-פורים. ובגמ' (תענית ז' ב' כ) אמרו מי נתלה במי, קטן נתלה בגדול, והיינו שפורים גדול מיום הכיפורים, כי מה שפועלים ביום הכיפורים בצום בכבי ובתחנונים, אפשר לפעול בפורים בשמחה ובטוב לבב.

שח הרבי בעל הישועות משה' מויוניץ זיע"א, הנפקא מינה בין פורים ליום הכיפורים: שביום הכיפורים "אתה נותן יד לפושעים ומינך פשוטה לקבל שבים", אמנם בפורים "כל הפושט יד ותנים לו".

ציטוט מעניין נצטט מה שדרשו בעלי המדרש בתחומא. "כשיהי אדם עושה מצוה - היא עושה אותה ללב שמח". אמר הקב"ה: "אם אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה".

"וכי מה לא יעשה האדם בשביל פרנסתו?"

הרה"ק בעל התפארת שלמה זיע"א מקשה מדוע שלחה אסתר המלכה בגדים להלביש את מרדכי, הרי אם קרע מרדכי את בגדיו, הרי שיכול לקרוע גם את הבגדים האחרים ששלחה לו אסתר, ואז "וכי מדוע חשבה אסתר בדעתה שאת הבגדים הללו הוא לא יקרע בצערו רב. ויתוין, כי אסתר המלכה סברה, כי אי אפשר להחיש ישועה לכלל ישראל ע"י עצבות ויגון, אלא דווקא ע"י שמחה ויכולו לבטל את רוע הגיורה. ועל כן שלחה לו בגדים

חדשים אך לרמוז, כי יפסיק את יגונו וילבש בגדים חדשים, ישמח בליבו וע"י כך תבוא הישועה.

הרה"ק רבי שמעון מלעלוב זיע"א היה אומר בשם הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א דאיתא במסכת בבא מציעא כי "שערי דמעות לא ננעלו", כל זה אמור רק על דמעות שאמנם מעלתן גדולה עד כי לא ננעלו שערים שלהן, אך גדולה היא מעלת השמחה ממעלת הדמעות, שאף אם השערים נעולים הם, בכח השמחה ניתן לפרוץ לתוכם ולבקוע את השערים.

הגה"ח ר' זלמן בריאל זצ"ל איש השמחה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, היה מרגלה בפומיה בחיובו הנסוך על פניו, "אז מ'קען זיין פריילאך פארוואס דארף מען זיין פארקערט..." (אם אפשר להיות בשמחה אזי מדוע צריך להיות הפוך, בעצבות...)

וכשהיה רואה למולו יהודי המתהלך בפנים נפולות היה שואלו: "ר' איד, וכי הפסדת פעם מהריבוננו של עולם, אני בכל אופן מעודי לא הפסדתי ממנו מאומה..."

מסופר על כ"מ מרן אדמו"ר בעל 'לב שמחה' מגור ז"ע כי נכנס אל הקודש פנימה יהודי שהתלונן על הדוחק. 'אין פרנסה והילדים גדלו... והרבי תובע להיות בשמחה?!' טען הלה. 'איך אהיה בשמחה והצרות מלפפות אותי?!'. התחייך הרה"ק ה'לב שמחה' לעומתו והפסיר: 'זמה אין עושים למען הפרנסה?!...'

מותר לשקר? האומנם!?

עצה טובה ומועילה לזכות למידת השמחה בנקל מובאת ב'שיחות הר"ן' [את ע"ד]: אם לפעמים דעתו של אדם מבולבלת, ואינו יכול בשום אופן לשמח עצמו, עצתו שיעשה עצמו כאילו הוא שמח. ואע"פ שבתחילה עדיין אין השמחה באמת בלב, אע"פ כן על ידי שיעשה עצמו כאילו הוא שמח, על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה. ועצה זאת היא עצה גדולה מאוד גם בכל הדברים שבקדושה. שבתחילה צריכין לעשות עצמו כאילו הוא להוט אחרי אותו הדבר שבקדושה, ואח"כ באמת זוכין לזה.

כדברים הללו הביא לכתוב הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביץ זיע"ע (תורת אבות. עניני שמחה אור ג): "אם כי בכל המידות, הרי שקר הוא חטא נורא, אין הדבר כן במדת השמחה, שמוותר לעשות תנועות של שמחה וחיוון, אע"פ שעדיין אינן מפנימיות הלב. עד שיעזור לו ה' שיעורר עיניו שמחה אמיתית".

מה גרם לשומר להתרגש בבית המשפט?

ועל בעל החידושי הר"מ זצוק"ל מסופר, שראה בפורים אברך שאיבד עשתונותו כתוצאה משתיה מופרות. ניגש אליו ואמר לו: "אברך! יש בורא עולם! יש מנהיג לבירה!" אך ללא הועיל... סיפר החידושי הר"מ: בימי הקיסר פרנץ יוזף באוסטריה, אירע פעם ששיכור אחד הלך ברחוב בוינה, התנווד בלכתו ושל בהילוכו ונפל על פתחי החנויות. שומר שחלף במקום, חשד באיש זה אולי זומם הוא לנסות ולפרוץ דלתות החנויות, קרא לו 'עצור!', השיכור המשיך והוסיף להתנווד ולא שמע בקול השומר. חזר השומר וקרא לו, 'בשם החוק ובפקודת הקיסר ירום הודו הנני מזהיר אותך, אם אינך עוצר אני יורה בך!', וחזר על דבריו אלו שלוש פעמים כחוק, השיכור כמובן לא שת ליבו לכך והמשיך בהילוכו המתנווד, שלף איפוא השומר את נשקו וירה בו ברגלו.

משתהפכח השיכור מיינו ונוכח לדעת כי פצוע הוא, תבע את השומר לדין. שאלו השופט, מדוע ירית בו, הסביר השומר: 'התריתי בו לעצור ומשללא נענה להתראה, מתפקדי לפי ההוראות שבידי לירות בו'. שאלו השופט, הלא שיכור היה ולא הבין מה שדיברו אליו. התרגש השומר וקרא: 'אינני מבין, הלא אם מוזכרים את שמו של הקיסר ופקודתו, מוכרח גם השיכור להתפכח מיינו...' וסיים החידושי הר"מ: 'מי שיש בו יראת שמים כראוי, הרי גם אם הוא שתוי, אם מוזכרים לו את המלך - הקב"ה - מחובתו להירתע, והלא חי"ל עיניו: "כין קשה פחד מפנינו!"'

ונסיים בדבריו הקדושים של בעל התפארת שלמה זיע"א, שפירש הכתוב 'וישלח ספרים וגו' לקיים את ימי הפורים האלה וכו', כאשר קיים עליהם מרדכי ואסתר". 'שליחות זו כאשר קיים מרדכי ואסתר לא היה דרישה, אלא ברכה והבטחה שיוכו לקיים את הפורים בכל שנה ושנה, באותה הארה רבה וגבוהה כאשר קיים עליהם מרדכי ואסתר, כן עתה תופיע עלינו תשועת עולמים, אבי"ו'.

מסכת שבועות

במסכת שבועות נלמד את דיני השבועות, לסוגיהן השונים. אך רק מהפרק השלישי, כי שני הפרקים הראשונים עוסקים בענין אחר לגמרי: בטומאת מקדש [הנכנס למקדש טמא] וקדשיו [האוכל בשר קודש בטומאה], וכן בענין כפרת הקרבנות על טומאות שארעו, איזה קרבן מכפר על איזו טומאה.

ולמה הובאו כאן ענינים אלו, במסכת שבועות? במשנה הראשונה התשובה: של המסכת מפרט התנא ארבעה דברים ששייך לומר בהם "שתים שהן ארבע", והם: שבועות שתים שהן ארבע, ידיעות שתים שהן ארבע, יציאות שתים שהן ארבע, ומראות נגעים שנים שהם ארבעה.

והנה יציאות השבת ומראות נגעים כבר פורטו במסכתות שבת ונגעים. אך ידיעות הטומאה, אין להן מסכת משלהן, ולכן שולבו כאן.

השבועה הראשונה שעוסקת בה המשנה, במשנה הראשונה "שתים שהן ארבע" ובפרק ג', היא "שבועות ביטוי": אדם שנשבע לעשות או לא לעשות מעשה מסוים, או שנשבע אם עשאו או לא עשאו.

כל זה בפרק ג'. ובפרק ד': "שבועות העדות", התורה אומרת "ונפש כי תחטא ושמעיה קול אלה הוא עד או ראה או ידע, אם לא יגיד ונשא עונו" (ויקרא ה, א) - אדם שידוע עדות לחבירו חייב להעיד לו, ואם השביעו חבירו שיעיד, או שדרש ממנו להעיד והוא נשבע שאינו יודע עדות [ישמעיה קול אלה] - אלה היא שבועתו, מתחייב קרבן על עונו.

פרק ה' עוסק ב"שבועות הפקדון". שבועת הפקדון כיצד? אמר לו, תן לי פקדוני שיש לי בידך. שבועה שאין לך בידך. או שאמר לו אין לך בידך. משביעך אני, ואמר אמן. ואח"כ הודה ששיקר. הרי זה חייב קרבן קרן, חומש וקרבן אשם. "פקדון" לאו דוקא, אלא גם גזל, אבידה, או הלואה.

פרקים ו' וז' עוסקים ב"שבועות הידיינים", היינו

שבועות שהדיינים משיבעים את האדם.

מן התורה ישנן שלש שבועות הכלולות בשבועות הידיינים: שבועת מודה במקצת, שבועת השומרים, ושבועה שמחייב עד אחד. פרק ו' דן בשבועות מודה במקצת.

אך ישנן שבועות רבות שחייבו חכמים, וחלק מהן פורטו בפרק ז'. וישנה גם שבועה שלא נזכרה במשנה, מפני שהיא נתקנה בימי האמוראים, והיא "שבועת היסט" - שבועה שחייבו חכמים את הכופר בכל. שאע"פ שהתורה אינה מחייבת אלא את המודה במקצת, כי בכופר הכל חזקה שאין אדם מעז עניו בפני בעל חובו, בירידת הדורות ראו חכמים שמעייזים ומעייזים גם לכופר הכל, ולכן תיקנו שבועת היסט.

והפרק האחרון עוסק בשבועת השומרים: שומר חנם שנשבע שלא פשע ונגנבה או אבדה, שומר שכר והשוכר שנשבעים שקרה לה אונס. והשואל ששבע שאינה ברשותו.

שבוע לימוד מוקדש

<p>לע"נ מרת חיה שרה בת צבי ע"ה נלב"ע י"ב אדר תשע"א</p>	<p>לע"נ הרב טוביה דב בן ה' אברהם ז"ל נלב"ע י"א אדר ולע"נ מרת חנה רבקה בת ר' משה ע"ה נלב"ע כ"ט אדר</p>
<p>לע"נ מרת עדה בת אריה ז"ל נלב"ע י"ד אדר</p>	<p>לע"נ שמואל בן סולטנה ז"ל נלב"ע י"ד אדר</p>
<p>לע"נ ר' יעקב בן ר' מאיר ז"ל נלב"ע כ"ד אדר</p>	<p>לע"נ ר' אברהם צבי ב"ר יצחק אייזיק ז"ל נלב"ע י"ז אדר</p>
<p>לע"נ ר' שלום בן ר' שלמה ז"ל נלב"ע כ"ט אדר תש"ס</p>	<p>לע"נ מרת מרים בת ר' יוסף דב ע"ה נלב"ע כ"ח אדר תשפ"ב</p>

הלימוד החדש מוקדש לע"נ

מרת נחמה ע"ה
בת הגה"ח רבי משה הלוי ע"ה

נלב"ע י' אדר תשפ"ד

נא לכוון לפני הלימוד

הזוכים בהגרלות:

מבחינים במשנה היומית 148-145 ו-448-445 ומכתב בהלכה 52

ה' אברהם יהושע העשיל טווערסקי, בני ברק
ה' שמואל כהן, בני ברק
ה' אליעזר פוקס, ירושלים
ה' ברוך מרדכי וולפא, בני ברק
ה' נועם דוד דרווי, ירושלים

ה' זאב וייסברג, ביתר עילית
ה' אליאב אדרי, אופקים
שמשון פרידמן, בית שמש
ישראל אשר רוטמן, בית שמש

סדר לימוד המשנה וההלכה היומית
לחודש אדר תשפ"ה

פרשה	יום תאריך	מסנה יומית: נזיקין		הלכה יומית: קיצרע	
		פרק משנה	סימן	פרק משנה	סימן
ש	א 1	ה 167 ד-ה	קצו 44 ח-יב	ה' ליה הקברה	✓
	ב 2	ו 1 א-ב	קצח יג-ד		
א	ב 3	ז 1 ג-ד	קצח ה-ט		
	ג 4	ח 1 ה-ו	קצח יז-י		
ד	ה 5	ז 1 ו-ז	קצח ט-יג		
	ה 6	ז 1 ב-ג	קצט ח-ט		
ו	ז 7	ז 1 ד-ה	קצט ט-יג		
	ח 8	ז 1 ו-ז	קצט ט-יג		
א	ט 9	ז 1 ח-א	קצט ט-יג		
	י 10	ח 1 ב-ג	קצט ט-יג		
ג	יא 11	ח 1 ד-ה	קצט ט-יג		
	יב 12	ח 1 ו-א	קצט ט-יג		
ה	יג 13	א 1 ב-ג	קצט ט-יג		
	יד 14	א 1 ד-ה	קצט ט-יג		
ש	טו 15	א 1 ו-ז	קצט ט-יג		
	טז 16	א 1 ח-ט	קצט ט-יג		
ב	יז 17	א 1 י-יא	קצט ט-יג		
	יח 18	א 1 יב-יג	קצט ט-יג		
ד	יט 19	א 1 יד-ט	קצט ט-יג		
	כ 20	ב 1 ב-ג	קצט ט-יג		
ו	כא 21	ב 1 ד-ה	קצט ט-יג		
	כב 22	ב 1 ו-ז	קצט ט-יג		
א	כג 23	ב 1 ח-ט	קצט ט-יג		
	כד 24	ב 1 י-יא	קצט ט-יג		
ג	כה 25	ג 1 ב-ג	קצט ט-יג		
	כו 26	ג 1 ד-ה	קצט ט-יג		
ה	כז 27	ג 1 ו-ז	קצט ט-יג		
	כח 28	ג 1 ח-ט	קצט ט-יג		
ש	כט 29	ג 1 י-יא	קצט ט-יג		

מסכת שבועות

אסתפיס!

אם אתה מעוניין לשתף על לימוד המשנה היומית או ההלכה היומית, על משהו שזה עשה לך, השפיע עליך, נקודה מעניינת שריגשה אותך, שנתקלת אצל לומדים אחרים, כיצד הצטרפת, כמה זמן הנך לומד, איך אתה מצליח להתמיד בעקביות, איפה אתה מכניס את הלימוד בסדר היום שלך, וכו', מה הקושי שלך ואולי לאחרים תהייה עיצות לעזור לך בכך.

אנא שלח למייל office@kviuta.org או לפקס 072-277-2272 או בדואר, או השאר הודעה בקול וברור בתא קולי בטל: 072-279-4949 שלוחה 8

משננס אדר

מדנים בשמחה

אין שמחה בשמחת התורה

ביום ד' פר' כי תשא י"ב אדר רבנות לומדי המשנה היומית מתחילים בלימוד

מסכת עדיות
בסדר נזיקין